

בעניין:
העותרת:

עתירה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998
גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר)
ע"י ב"כ עוה"ד נעמי הגר ו/או מעין נייזנה ו/או מיכל לופט מ"גישה –
מרכז לשמירה על הזכות לנוע"
רחוב הרכבת 42
תל אביב, 6777008
טלפון: 03-6244120; פקס: 03-6244130

- נגד -

המשיבים:

1. המינהל האזרחי בגדה המערבית
2. סרן אלירן ששון – הממונה על יישום חוק חופש המידע במינהל
האזרחי
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
ת.ד. 49333, מיקוד 91493 ירושלים

עיקרי טיעון

לפי תקנה 14 לתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים (סדרי דין), תשס"א-2000 העותרת מתכבדת להגיש עיקרי טיעון כדלקמן:

העותרת מגישה במועד זה את עיקרי הטיעון לשם הזהירות, בשל אי בהירות בדבר תוכנו של הדיון שנקבע ליום 3.5.2016. ככל שיוחלט במהלך הדיון על מסירת הפרטים הנוספים שדרשה העותרת או חלק מהם, וככל שבפרטים הנוספים שיימסרו יהיה כדי להשפיע על עמדת העותרת או התימוכין לה, העותרת שומרת על זכותה להגיש עיקרי טיעון מתוקנים.

מבוא

1. פרסום נהלים והנחיות מינהליות שיש להם נגיעה או חשיבות לציבור הוא חובה הקבועה בחוק חופש המידע תשנ"ח-1998 (להלן "החוק" או "חוק חופש המידע"). במשך שנים התעלמו המשיבים מחובה זו.

2. מאז שנת 2009 מנסה העותרת בדרכים שונות להביא לפרסום נהלי המשיבים, כמפורט בסעיפים 9-21 לעתירה. כל פניותיה הרבות של העותרת למשיבים לא הועילו. העתירה הוגשה לבית המשפט הנכבד לאחר שכבר הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כעת"מ 51147-05-14 גישה נ' יחידת מתאם פעולות הממשלה בשטחים ("עתירת נהלים 1", ביום 27.5.2014, ועניינה מפורט בסעיפים 23-30 לעתירה), ולאחר פיצול עתירת נהלים 1 בשל היעדר סמכות מקומית.

3. הסעדים שהתבקשו במסגרת העתירה היו רשימת קובץ פקודות הקבע על פיהן המשיבים פועלים ומידע על אודות אופן מספורן של הפקודות, וכן כי המשיבים יגבשו וימסרו לידיה תכנית פעולה לפרסום כלל ההנחיות שתכלול את מספר נהליהם שטרם פורסמו ולוח הזמנים בהם יפורסמו, לרבות לוח זמנים מדויק לתרגומם לערבית.

4. **לאורך כל ניהול ההליך התעלמו המשיבים מהחוק, מהוראות בית המשפט הנכבד ומהתחייבויותיהם שלהם עצמם, כפי שפורט בכתבי בי-דין שהגישה העותרת, וכפי שיפורט להלן.**

5. בנסיבות אלו, משהמשיבים הוכיחו פעמים רבות כי אין הם רואים בעצם קיום ההליך או בהנחיות בית המשפט הנכבד טעם מספיק למלא את חובתם החוקית, ומשההליך מתמשך מזה כשנה וארבעה חודשים בלא שהמשיבים יעמדו אף בחובותיהם הבסיסיות, **מתבקש בית המשפט הנכבד לתת פסק דין בעתירה שבכותרת.** בית המשפט הנכבד מתבקש להבהיר בפסק דינו את חובותיהם של המשיבים, ולקצוב מועד ברור וקצר למילוי התחייבויותיהם. מתן פסק דין גם יאפשר לעותרת, אם המשיבים יפרו את פסק הדין כשם שהם מפירים כל הוראה וחובה אחרת, לפעול בהתאם להוראות פקודת ביזיון בית המשפט. בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרת בהליך זה.

חובות המשיבים לפי חוק חופש המידע

6. העתירה שבכותרת אינה משקפת יריבות בין המשיבים לעותרת, אלא יריבות בין המשיבים לחוק. חוק חופש המידע מחייב כל רשות ציבורית לפרסם את ההנחיות המינהליות על פיהן היא פועלת, כאמור בסעיף 6(א) לחוק. המשיבים הפרו את ההוראה הברורה והחד-משמעית הזו, ועודם מפירים אותה. הפרת החוק של המשיבים אינה שנויה במחלוקת, ודומה שהמשיבים סבורים כי הם אינם כפופים לשלטון החוק.

7. חובת הפרסום כוללת את הפרסום באתר האינטרנט של הרשות, באופן ברור, מסודר ונגיש לציבור, ובענייננו – בשפות עברית וערבית, לנוכח מאפייני האוכלוסייה המושפעת מנהלי המשיבים. על המשיבים לפרסם את כל הנהלים המנחים אותם בעבודתם ושיש להם נגיעה לציבור.

8. המשיבים היו אמורים לפרסם כ-80 נהלים, בעברית ובערבית, בתוך פרק זמן של חצי שנה. בפועל, פרסמו המשיבים רק 15 נהלים בעברית. עוד 24 נהלים, בעברית בלבד, נשלחו לעותרת בפקס, ופורסמו באיחור של כחצי שנה. 33 נהלים בערבית פורסמו לראשונה רק לאחר שהוגש כתב תשובה בעתירה, באיחור של למעלה משבעה חודשים. עוד 20-25 נהלים שהמשיבים התחייבו לפרסם טרם פורסמו, כפי שיפורט להלן.

9. כמעט שנה חלפה מאז גיבשו המשיבים את ההליך לבחינת נהליהם, והמשיבים טרם סיימו לעדכן ולפרסם את כלל נהליהם. **פרק זמן של שנה לצורך עדכון ופרסום של כ-80 (ולמעשה, פחות מכך, כ-65 נהלים) אינו סביר.** זוהי למשל עמדתו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב שדן בעתירה המקבילה.

10. בדיון שנערך בעתירת הנהלים 1 הציגו המשיבים דשם תכנית לעבודת מטה לעדכון ופרסום כ-90 נהלים. המשיבים קבעו בתחילה פרק זמן של כשנה לעבודת המטה, פרק זמן שנתפס כבלתי סביר בעיני בית המשפט, שהיה מוכן להקציב להם חצי שנה לעבודת המטה. המשיבים דשם קיבלו את הערות בית המשפט (ר' שורה 21 לפרוטוקול החלקי

המצורף), ובהמשך הציגו תכנית לעבודת מטה שעתידיה הייתה להימשך חצי שנה. המשיבים בענייננו כפופים למשיבים דשם – הם משתייכים לאותו משרד ממשלתי, עובדים באותה סביבה, נהליהם עוסקים בסוגיות דומות ומופנים לאותה אוכלוסייה. אם המשיבים דשם הצליחו לסיים את עבודת המטה ולפרסם את נהליהם המעודכנים בתוך חצי שנה, לא הייתה כל הצדקה לפרק זמן כמעט כפול בענייננו.

העתק העמודים הרלוונטיים מהפרוטוקול בעתירת הנהלים 1 מיום 19.11.2014 מצ"ב ומסומן נספח עט/1

חובות המשיבים בעת ההליך לבחינת הנהלים

11. המשיבים טענו בשלבים שונים של ההליך כי נהלים מפורסמים רק לאחר עדכונם. טענה זו, החוזרת בגרסאות שונות גם בכתב התשובה, משקפת חוסר הבנה של החוק. אף אם נעשית עבודת מטה לעדכון הנהלים, עבודה זו אינה מאיינת את החובה בפרסום נהלים תקפים. כל עוד לא גובש נוסח חדש, הנוסח הישן של הנוהל תקף **ויש לפרסמו**. ככל שישנן הנחיות ממשלתיות כתובות המשנות את הוראות הנהלים, יש לפרסם גם הנחיות אלו.

12. נהלים שעמדו בתקפם במועד הגשת העתירה היה צורך לפרסם מיד, בלא להמתין לעדכונם, ולאחר העדכון היה ניתן לפרסם את הנוסח המעודכן. זוהי גם הנחיית היחידה הממשלתית לחופש המידע במשרד המשפטים:

"החובה לפרסם הנחיות מנהליות כפי שנקבעה בסעיף 6(א) לחוק חופש המידע, ממשיכה לחול כל עוד ההנחיה המנהלית הרלוונטית בתוקף ולא בוטלה. לכן, **גם אם מתקיימים דיונים בנוגע להנחיה מסוימת אך היא עודנה בתוקף ונוהגים לפיה, ממשיכה חובת הפרסום לחול**". (הדגשה הוספה, מ.נ.)

(ר' עמוד שאלות ותשובות באתר היחידה הממשלתית,

<http://index.justice.gov.il/Units/YechidatChofeshHameyda/Consent/Pages/Faq.aspx>)

13. העותרת מדגישה הן את הצורך בפרסום כלל הנהלים התקפים, הן את הצורך בפרסום רשימת הנהלים כדי שניתן יהיה להבין אילו נהלים חלים.

פרסום הנהלים באתר

14. כפי שהוסבר בהודעת העותרת מיום 31.12.2015 אתר המתפ"ש הרשמי (בו פרסמו המשיבים את נהליהם) מושבת מאז סוף חודש יוני 2015. התקלה בו לא תוקנה מאז ועד היום.

15. בדיון בפני בית המשפט הנכבד חזרו המשיבים וטענו כי התקלה באתר האינטרנט טופלה ותוקנה, וכי כל הנהלים שבדיקתם הסתיימה הועלו לאתר (ר' שורות 1-2 לעמ' 2 לפרוטוקול מיום 29.11.2015), אף שלא הייתה אמת בטענות אלו. יובהר כי אף טענות מאוחרות יותר של המשיבים עצמם מפריכות את שטענו בדיון.

16. בראשית דצמבר 2015, ורק הודות לפעילות העותרת בעתירה זו ובעתירת נהלים 1, הקימו המשיבים אתר זמני. כפי שפורט בהודעה, אתר זה לא מילא את הדרישות הבסיסיות

הקבועות בחוק, לא פורסם, ולא הייתה לציבור כל גישה אליו. רק הודות להתערבות בית המשפט בעתירת נהלים 1, הוסיפו המשיבים דשם קישור מהאתר הקבוע לאתר הזמני.

17. כיום, באתר הזמני מפורסמים אך ורק הנהלים שפורסמו כתוצאה מהגשת עתירה זו, כולם מופיעים ברצף, בלי כל סדר או היגיון פנימי שיאפשרו התמצאות בנהלים. הנהלים אינם מסודרים לפי נושאים; הם אינם מסודרים לפי אוכלוסיית היעד או האזור בו הם חלים. מטבע הדברים, היעדר כל שיטה לסידור הנהלים באתר מקשה מאוד על בחינתם: אילו נהלים פורסמו, באיזו שפה (עברית וערבית), ואילו לא – ובכך מחמירה הפגיעה בשקיפות. קשיים אלו מדגישים את הצורך בפרסום רשימה מלאה ומדויקת של כלל נהלי המשיבים, חובה שהמשיבים טרם עמדו בה.

התעלמות המשיבים מהחוק, מהחלטות בית המשפט הנכבד ומהתחייבויותיהם

18. העתירה הוגשה כתוצאה מהפרת חוק מתמשכת של המשיבים. מאז הגשת העתירה שבכותרת הפרו המשיבים באופן שיטתי את הוראות החוק ואת החלטות בית המשפט הנכבד. המשיבים לא עמדו אף לא באחת מהתחייבויותיהם שלהם-עצמם, לפרסום הנהלים בארבע "פעילות". סקירת מחדליהם של המשיבים, שהצטברו במשך כשנה וארבעה חודשים, מציירת תמונה עגומה ביותר. לא די שאין שיפור בהתנהלות המשיבים, להיפך – התעלמותם מחוק חופש המידע ומהחקיקה לעניין סדרי דין, מהנחיות בית המשפט הנכבד ומהתחייבויותיהם-עצמם רק החמירה.

19. הפרת החוק של המשיבים מתבטאת במחדלים הבאים: היעדר פרסום יזום של נהליהם, כמפורט לעיל; הימנעות מפרסום נהלים תקפים במהלך עבודת המטה לעדכוןם, כמפורט לעיל; התעלמות מהוראות מפורשות לעניין סדרי דין. התעלמותם של המשיבים מסדרי הדין הקבועים בחקיקה התבטאה בין השאר בהתעלמותם מהחובה למסור פרטים נוספים, הקבועה בסעיף 11(ג) לתקנות בתי משפט לעניינים מינהליים (סדרי דין), תשס"א-2000 (להלן "התקנות"), ועל כך יפורט להלן.

20. התנהלותם הפגומה של המשיבים כבר הוזכרה לא אחת לאורך ניהול העתירה. המשיבים התעלמו מהחלטות בית המשפט הנכבד בטרם הדיון שנערך לפניו, ואחרי דיון זה. אף מהחלטות בית המשפט הנכבד לתת תוקף של החלטה להתחייבות המשיבים לפרסום באתר האינטרנט של המנהל האזרחי בתוך 30 ימים את הנהלים שכבר הוכנו, לרבות תרגומם לערבית שכבר הוכן (לטענתם) ונמצא בשלבי הגהה.

21. החלטה זו היא רק אחת משורה של הוראות בית המשפט הנכבד מהן התעלמו המשיבים לאורך ההליך. העותרת רואה לנכון לפרט את רשימת החלטות בית המשפט הנכבד מהן התעלמו המשיבים בטבלה, משום שבצורה אחרת יקשה לעקוב אחרי פירוט ההחלטות, בשל מספרן המופרז של החלטות מהן התעלמו המשיבים:

| החלטות בית המשפט הנכבד: | מועד לביצוע: | יישום: |
|-------------------------------------|--------------|--------------------|
| 1. החלטה מיום 9.9.2015 להגיב להודעה | עד | לא נעשה דבר. נדרשה |

| | | |
|---|---------------|---|
| מעדכנת מטעם העותרת מאותו יום. | 8.10.2015 | החלטה נוספת של בית המשפט הנכבד (מיום 12.10.2015). |
| 2. החלטה מיום 29.11.2015 למילוי התחייבויות המשיבים לפרסם נהלים בתוך 30 יום. | עד 30.12.2015 | לא נעשה דבר. |
| 3. החלטה מיום 3.1.2016 להגיב להודעה מטעם העותרת מיום 31.12.2015. | עד 10.1.2016 | לא נעשה דבר. |
| 4. החלטה מיום 13.1.2016 להגיש כתב תשובה. | עד 14.2.2016 | כתב התשובה לא הוגש במועד שנקבע. הודעת ארכה הוגשה באיחור. לאחר שניתנה ארכה, הוגש כתב התשובה באיחור של יומיים נוספים. |
| 5. החלטה מיום 17.3.2016 להגיב לבקשה לצוות על המשיבים למסור לעותרת פרטים נוספים. | עד 27.3.2016 | לא נעשה דבר. |

22. לאחר שהתעלמו המשיבים מחובתם החוקית להשיב לדרישת העותרת למסור להם פרטים נוספים, ביום 17.3.2016 נעתר בית המשפט הנכבד לבקשת העותרת למשיבים להגיב לדרישה עד ליום 27.3.2016. המשיבים התעלמו מהחלטה זו, כשם שהתעלמו מכלל ההחלטות והמועדים שנקבעו בהליך זה, ומכאן הצורך בדיון שקבע בית המשפט הנכבד ליום 3.5.2016. העותרת עומדת על מסירת פרטים נוספים, כפי שהתבקשו, ועל חיוב המשיבים בהוצאות שנגרמו לה בשל קביעת דיון מיותר לחלוטין.

23. לצד התעלמותם מחובתם לציית לחוק ומהחלטות בית המשפט הנכבד, התעלמו המשיבים באופן שיטתי אף מהתחייבויותיהם שלהם-עצמם. העותרת התריעה לא אחת בפני בית המשפט הנכבד על הפרת התחייבויות המשיבים. למרבה הצער, התרעות אלו לא הביאו לפתרון. בשל מספרן הרב של ההתחייבויות שהופרו, ומשום הקושי לעקוב אחרי ההפרות השונות, רשימה המפרטת את התחייבויות המשיבים, יישומן החלקי (היכן שיושמו) והפרותיהן המרובות, מצורפת כטבלה.

טבלת התחייבויות המשיבים מצ"ב ומסומנת נספח עט/2

התעלמות מההתחייבויות לפרסום נהלי הפעימה הרביעית

24. מבין ההתחייבויות הרבות שהפרו המשיבים, ראוי להדגיש במיוחד את ההפרות החוזרות ונשנות של התחייבויותיהם לסיים את עבודת המטה לפרסום הנהלים, ולפרסם את נהלי הפעימה הרביעית - הנהלים האחרונים שטרם עודכנו במסגרת עבודת המטה. ארבע פעמים התחייבו המשיבים למועד לסיום עבודת המטה, וארבע פעמים הפרו את

התחייבויותיהם. הפעימה האחרונה, הייתה אמורה להתפרסם עד יום 17.9.2015, לפני **למעלה משבעה חודשים**. פעימה זו **טרם פורסמה**.

צילומי מסך של אתר המתפ"ש מיום 21.4.2016 מצ"ב ומסומנים **נספח עט/3**

25. אלו המועדים שצוינו בהתחייבויות המשיבים :

| מועד מתן ההתחייבות : | מועד לפרסום הפעימה האחרונה בעברית : | האם עמדו בהתחייבות? |
|----------------------|-------------------------------------|---------------------|
| 1. 18.5.2015 | 17.9.2015 | X |
| 2. 13.10.2015 | 13.12.2015 (כחודשיים ממתן ההודעה) | X |
| 3. 29.11.2015 | 29.1.2016 (כחודשיים ממועד הדיון) | X |
| 4. 25.2.2016 | 28.3.16 | X |

26. התנהלות זו מבטאת זלזול בוטה בחוק, בעקרון השקיפות, בבית המשפט הנכבד, ובהתחייבויות המשיבים עצמם.

התעלמות מההתחייבות לפרסום נהלים בערבית

27. המשיבים טרם השלימו את תרגום כלל הנהלים שכבר פורסמו לשפה הערבית ופרסומם. נהלי הפעימה הראשונה היו אמורים להיות מתורגמים לערבית ומפורסמים כבר לפני **כתשעה חודשים**, ואת הנהלים האחרונים היה על המשיבים לפרסם בערבית כבר לפני **כחצי שנה**.

28. לאחר שלא עמדו המשיבים בלוח הזמנים הראשוני אליו התחייבו, הציגו בכתב התשובה לוח זמנים חדש, לפרסום 33 נהלים בשפה הערבית בלבד. המשיבים לא עמדו גם בלוח הזמנים הזה, וגם נהלים אלו פורסמו באיחור. בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים לפרסם **לאחר** את הנהלים החסרים בערבית.

פגמים בכתב התשובה

29. כתב התשובה שהגישו המשיבים רצוף פגמים וקשיים. כדי שלא להאריך בדברים, תתמקד העותרת בפגמים העיקריים בלבד. הפגם הבולט ביותר בכתב התשובה הוא העלאת טענות שאין אלא לכנותן כשקריות. פגמים נוספים בכתב התשובה הם העלאת טענות בעלמא, בלא הסבר ממשי לנטען, ובלא כל מסמכים שיוכיחו את הטענות.

אי דיוקים וטענות שקריות בכתב התשובה

30. אי הדיוקים והטענות השקריות שנטענו בכתב התשובה הם חמורים ביותר.
 31. חוסר הדיוק (בלשון המעטה) הבולט ביותר הוא הטענה ש-22 נהלים מתורגמים לערבית עלו לאתר האינטרנט של המשיב במועד הגשת כתב התשובה. במועד החתימה על התצהיר, ובמועד הגשת כתב התשובה, טרם פורסם באתר האינטרנט של המתפ"ש **אף לא נוהל אחד של המשיבים בשפה הערבית**, ויוכיחו צילומי מסך של אתר המתפ"ש מיום 25.2.2016, לאחר מועד הגשת כתב התשובה.

32. עוד טענו המשיבים בכתב התשובה ש-41 נהלים פורסמו בעברית. למעשה הועלו לאתר 38 נהלים בלבד, כפי שהובהר בבקשה להורות על הגשת כתב תשובה מיום 13.1.2016 (ס' 5 לבקשה).

33. לא ברור לעותרת האם המצהיר ידע כי הוא מצהיר דברי שקר, או אם כלל לא טרח לבדוק את אמיתות הטענות שעליהן הצהיר. גם לא ברור לעותרת מדוע באת-כוח המשיבים לא בחנה את נכונות הטענות (בדיקה שדרשה דקות ספורות בלבד) בטרם הגישה את כתב התשובה לבית המשפט הנכבד. אלו סוגיות שראוי לברר בקרב המשיבים ובקרב הפרקליטות, כדי להבטיח שלא יישנו.

34. יובהר כי לאורך ניהול ההליך טענו המשיבים בפני בית המשפט טענות שונות שאינן אמת. כך, בהודעה ובקשה מטעם המשיב מיום 26.11.2015 כי "כלל הנהלים, שבדיקתם הסתיימה [...] שבו מתורגמים מחברת התרגום, והתרגומים מצויים בבדיקה של המנהל האזרחי...". בדיון טענו המשיבים כי הנהלים שכבר טופלו תורגמו לערבית "כל ה-44" (שורה 12 לעמ' 2 לפרוטוקול הדיון).

35. יצוין כי בראיון לעיתונאית נטשה רוט (לכתבה שפורסמה באתרים "972+" ו"שיחה מקומית") מסרה דוברת המתפ"ש כי "כרגע אין להם אף אדם שיכול לתרגם את 80 המסמכים (הכוונה לנהלי המשיב 1, מ"ג) לערבית" – טענה הסותרת את הטענה ש-44 נהלים כבר נשלחו לחברת תרגום שנשכרה לצורך כך וכבר תורגמו.

העתק הכתבה מצ"ב ומסומן **נספח עט/5**

36. העובדה שתרגומי הנהלים הראשונים לערבית פורסמו רק ביום 28.2.2016, **כשלושה חודשים** לאחר שטענו המשיבים כי הנהלים "שבו מתורגמים מחברת התרגום", מחזקת את המסקנה כי הנהלים לא תורגמו, וספק אם בכלל נשלחו לתרגום, בעת הדיון בפני בית המשפט הנכבד.

37. התנהלות המשיבים בעניין זה חורגת בהרבה מהפרה של הוראות הדין המינהלי והדין הדיוני בעניינים מנהליים, והיא עולה לכאורה כדי מעשים פליליים של פגיעות בסדרי השלטון והמשפט, כגון עדות שקר, שבועת שקר ושיבוש הליכי משפט.

העלאת טענות בעלמא

38. לכתב התשובה **לא צורפו שום מסמכים** שיכולים להוכיח ולהבהיר את הנטען בו, וזאת בניגוד להוראת תקנה 10(ד) לתקנות, הקובעת כי "לכתב תשובה יצורפו, ככל שניתן, העתקים צילומיים של כל המסמכים הנוגעים לענין". כך, למשל, לא צורפו התשובות שנמסרו לעותרת "במסגרת תשובות לבקשה לפי חוק חופש המידע שהגישה למנהל האזרחי", המוזכרת בסעיף 2 לכתב התשובה, ולא הוזכרו כל תאריכים או כותרות שיאפשרו לאתר את התשובות המוזכרות בכתב התשובה, שנשלחו לכאורה לעותרת.

39. כמו כן, בניגוד לנטען בסעיף 8 לכתב התשובה, לא צורפה אליו "טבלת סטאטוס הכוללת רשימת נהלים שנבדקו עד כה במהלך עבודת המטה". כמו כן, לא צורפה תכנית עבודה

להשלמת גיבוש הנהלים ופרסומם; לא פורסם כל מסמך המעיד על טיפולו של רע"ן אג"מ בסוגיית עדכון קובץ פקודות הקבע, ולא צורפו מסמכים המעידים על עבודת המטה שנערכה לעדכון הנהלים, תרגומם ופרסומם.

40. התצהיר שצורף לכתב התשובה, אם ראוי לכנותו בשם זה, **אינו תקין** – לא ניתן להבין את שם המצהיר; שם המצהיר כפי שרשם אותו עורך הדין החתום עליו אינו תואם את שם המצהיר כפי שרשם אותו בעצמו, ולא הוצהר בו שהעובדות הנטענות בכתב התשובה נכונות (בניגוד לנדרש בטופס התצהיר לפי תקנה 5(ג)) לתקנות. פגמים אלו משמעותיים במיוחד לנוכח סילופים ואי-דיוקים שנפלו בכתב התשובה, אותו אמור התצהיר לאמת.

טענות בעייתיות נוספות שהועלו בכתב התשובה

41. בסעיף 13 לכתב התשובה נטען כי "אין מחלוקת בין הצדדים לעתירה, וממילא מעולם לא נטען כי העותרים אינם זכאים לסעד המבוקש על ידם. על כן, **דין העתירה להידחות**, או לכל הפחות, יש מקום להמתין להשלמת התהליך על ידי המשיב" (ההדגשה הוספה, מ"נ). בכל הכבוד, זוהי טענה אבסורדית שאינה משקפת את הדין. את הטענה שדינה של עתירה להידחות יש לבסס על אחת מהעילות הקבועות בדין לדחיית עתירה, ועילות אלו אינן מתקיימות בעניינינו, ואף לא הוזכרו בכתב התשובה. חוסר רצונם של המשיבים בקיום ההליך, אף שהוא ניכר, אינו מהווה טעם לדחיית עתירה מוצדקת כנגד התנהלות פגומה של הרשות, שהרשות עצמה אינה מכחישה.

42. זאת ועוד. טענתם של המשיבים ש"דין העתירה להידחות", כאשר הם טוענים בנשימה אחת כי העותרת (ולא "העותרים", כפי שנכתב בטעות) זכאית לסעד המבוקש בעתירה, וכי סעד זה טרם ניתן במלואו, הינה טענה בלתי סבירה בעליל.

43. המשיב 1 טען בכתב התשובה כי הנהלים על פיהם הוא פועל נתונים לשינויים תכופים, בשל המצב המדיני-ביטחוני ולכן נדרש פרק זמן כה ארוך לבחון אותם, לעדכנם ולפרסמם. טענה זו אינה סבירה.

44. כפי שהוסבר בסעיף 8 לבקשה לפרטים נוספים, מסמך "סטאטוס הרשאות" המפרט את כלל שינויי המדיניות והשינויים הנובעים מהנחיות הדרג המדיני המתקבלות מעת לעת, ומתעדכן בתדירות גבוהה יחסית (בין פעם בשבוע לפעם בשבועות אחדים), כולל בתוכו גם הוראות המעדכנות או מבהירות את נהלי המשיב 1. די במסמך זה כדי לתת מענה לפער בין הנהלים הכתובים והמפורסמים ובין הנחיות מהדרג המדיני. דוגמאות להוראות סטאטוס הרשאות המעדכנות נהלים ספציפיים של המשיבים צורפו לבקשה לפרטים נוספים, ולבקשה מיום 17.3.2016.

45. המשיבים טענו בכתב התשובה כי "בשל שיקולים תקציביים ומחסור בכוח אדם, קיימים בנושא פערים מסוימים בין נהלים כתובים שהוכנו בעבר, לבין ההנחיות שמתקבלות מעת לעת על ידי הדרג המדיני..." (סעיף 5 לכתב התשובה), גם זאת כתירוץ להתמהמהות. העותרת מתקשה להאמין כי המנהל האזרחי, זרוע משמעותית של משרד הביטחון, עתיר התקציבים והנהנה מגישה לכוח אדם מיומן ומנוסה, אינו מצליח לגייס את המשאבים

הנדרשים לעמידה בדרישות החוק ולעשיית המינימום ההכרחי לפרסום נהליו לציבור המושפע מהם כדרישת החוק.

46. בוודאי שהצגת הטענה בעלמא – בלא כל פירוט התקציבים שהוקדשו לעבודת המטה, כוח האדם הנדרש וכוח האדם שהוקצה בפועל, בלא צירוף החוזה שנכרת עם החברה הפרטית שנשכרה לצורך תרגום הנהלים או מסמכים המעידים על הוצאות דומות – גורעת מכוח השכנוע המועט ביותר שהיה לה ממילא.

47. הבחירה שלא להשקיע משאבים בפרסום נהלים לאורך זמן היא בחירה – לא גזירת גורל. בחירה זו מצביעה על סדר העדיפויות של המשיבים, ועל המקום הנמוך שתופסים שלטון החוק, השקיפות והנגישות לציבור בסדר העדיפויות הזה.

48. מכתב התשובה לא ברור האם ההליך לבחינת הנהלים (ששלבם שונים שלו מוזכרים בסעיפים 3-6 ו-11 לכתב התשובה) היה ידוע בעת קביעת מועדי פרסום הנהלים. ככל שההליך היה ידוע מראש, לא ברור מדוע לא ניתן היה לעמוד במתווה המקורי אליו התחייבו המשיבים, ומדוע נדרשו הארכות חוזרות ונשנות, בלא כל פרופורציה ללוח הזמנים המקורי.

49. לבסוף, המשיבים הציגו בכתב התשובה מתווה להשלמת התחייבויותיהם (ס' 8-9), באיחור ניכר ולאחר דחיות רבות והתעלמות ממועדים. אף במתווה אחרון זה לא עמדו המשיבים.

הפגיעה באינטרס הציבורי ובשלטון החוק

50. ההתנהלות המשיבים מהווה פגיעה בשלטון החוק, ושוחקת את אמון הציבור ברשויות המדינה. מחדלם של המשיבים מלפרסם את נהליהם מפר לא רק את החוק, אלא גם את זכויות האוכלוסייה הכפופה לנהלים אלו.

51. הנהלים שהמשיבים נמנעו מלפרסם לאורך שנים, ועודם נמנעים מלפרסמם, מסדירים את חייהם של מיליוני בני אדם, עליהם נמנים תושבים פלסטינים הנמצאים תחת שליטתה של ישראל, אזרחים זרים החיים ועובדים בגדה המערבית וברצועת עזה, וארגונים בינלאומיים העובדים באזורים אלו. המדובר בנהלים אשר מסדירים אספקטים מרכזיים בחייהם של אנשים אלו ובראש ובראשונה את זכויותיהם לחופש התנועה ומכלול זכויות האדם הנגזרות ממנו כגון הזכות לחיי משפחה, למימוש הזדמנויות, הזכות לחינוך, לבריאות ולתעסוקה. בנסיבות אלו, למשיבים חובה **מוגברת** לציית להוראות החוק ולנהוג בהגינות – ואילו המשיבים מנצלים את חולשת האוכלוסייה התלויה בהם כדי להפר את החוק, בלא כל סנקציה.

סיכום

52. העתירה שבכותרת הוגשה לאחר שנים של פניות חוזרות ונשנות למשיבים, שלא נשאו פרי ולא הובילו לעמידתם בדרישות החוק. רק לאחר הגשת העתירה החלו המשיבים לפרסם את נהליהם – פגם חמור במיוחד, נוכח החובה החוקית על פרסום יזום של הנהלים, בלא

צורך בפניות לפי החוק. המשיבים עצמם לא חולקים על כך שהפרו את חובותיהם לפי חוק חופש המידע.

53. אף שהמשיבים אינם חולקים על חובתם החוקית ועל כך שהפרו חובה זו לאורך תקופה ממושכת, הם אינם פועלים תוך מחויבות, במהירות ובתום לב כדי לעמוד סוף-סוף בחובותיהם. על כך יעידו הפגמים הקשים והשיטתיים בהתנהלותם במשך כל ההליך – הפרת הוראות החוק, הפרת החלטות בית המשפט הנכבד, והפרת התחייבויותיהם שלהם עצמם, דחיות חוזרות ונשנות, התחמקויות ממילוי חובתם בתירוצים שונים, והצגת טענות שאינן מבוססות ואינן נכונות כדי להסתיר את מחדליהם. אף אם חומרת הפגמים בהתנהלות המשיבים לא הייתה ברורה דיה במשך ניהול ההליך, הרי שהסקירה המפורטת של שלל הפגמים שהובאה לעיל, לאחר כמעט שנה וחצי, מציינת תמונה עגומה ביותר של התנהלות עובדי ציבור בישראל.

54. מצער שהתעלמות מהוראות חוק חופש המידע מהווה דפוס קבוע אצל המשיבים, ושהתערבות בית המשפט הנכבד נדרשת כדבר שבשגרה כדי שיצייתו להוראות החוק. אין לעותרת אלא לקוות שמתן פסק דין נחרץ בהליך זה, וחיוב המשיבים בהוצאות שישקפו את הפגמים בהתנהלותם והמשאבים המיותרים שנדרשו העותרת ובית המשפט הנכבד להשקיע כתוצאה מכך, ידרבנו אותם להפנים את הוראות החוק וליישמן.

היום, 21.4.2016



מעין ניזנה, עו"ד
ב"כ העותרת